

Tulisija

Oli vihdoin valmis veljesten pirtti. Viisi syitä oli sen pituus ja kolme sen leveys; itään päin antoi sen toinen, länteen toinen pää. Tultuas sisään ovesta, joka oli huoneen itäisessä päässä, seiso oikealla suuri kiuvas-uuni, vasemmalla hinkalo, rakettu Valkoa varten talveksi. Kynnyksestä eteenpäin, lähes keskelle huonetta, oli allasi havutettu maa, mutta peripuolella oli uhkea permanto leveistä palkeista rakettu ja ylös tämän kohdalle väljä parvi. Sillä sekä asuintupana että saunana käyttelivät veljekset uutta pirttiänsä. Asuntohuoneesta noin kaksikymmentä askelta seiso heidän aittansa, liitetty yhteen pienistä, ympyrjäisistä kuusista.

Aleksis Kivi, Seitsemän veljestä (6. luku)

Mutta iloisesti leimusi koivuinen pystyvalkia, jonka herttaisessa hauteessa veljekset itsiänsä mieluisasti lämmittelivät. Siinä hetken seistyänsä, seitsemän miehen rivissä, siirtyivät he pöytään, nauttimaan lihaa, leipää, makkaroita ja lämmitettyä olutta, jonka kaiken heille nahkapeitturin emäntä, armoitteleva vaimo rakensi. Isäntä itse otti huolen Valkosta, talutti hänen talliin ja täytti soimen heinillä hänen eteensä. Viimein, seuraten miesten jälkiä, tulivat myös koirat synkeältä retkeltänsä, tulivat huohoittaen, liehakoiden, ja ilosta leimusivat heidän silmänsä. Suurella ilolla ottivat veljekset heitä vastaan: armoittelivat heitä, ravitsivat heitä ja hyväilivät heitä kaikin tavoin. Mutta, koska veljekset olivat atrioinneet, vaipuivat he alas olkisille vuoteillensa, ja pian, käärittyinä unen hienoon huiviin, unohtivat he elon taistelun. Makeasti he makasivat, ja kauan vielä lämmitti heitä loimottava valkea, kunnes se riutui ja hiiltyi. Sulki silloin emäntä pellin, ja tupaan virtasi uunista ihana lämmin; siitä kallistui vaimo itsekin vuoteellensa taas, ja oli jälleen huoneessa yleinen hiljaisuus. Mutta ulkona hyppeli pakkanen räiskyttellen pitkin aitoja, pohjonen liehtoi voimakkaasti tähtikimmeltävän taivaan alla, josta kalvea kuu hymyten katseli alas.

Aleksis Kivi, Seitsemän veljestä (6. luku)

Oli jo sakea pimeys, mutta tulisijalle ei kohonnutkaan leimuavaa iltavalkiaa kuin ennen ehtoosilla. Tuostapa rupesivat lapset tuskittlemaan ja tillastelivat kiivaasti valoa ja valkeutta sedältänsä. Mutta hän ei pitänyt lukua heidän tiuskeista vaatimuksistansa, vaan rauhassa makasi hän tapansa mukaan tulitakan kivellä, jonka reunalta hänen karhea tukkansa riippui alas. Siinä hän makasi, haastellen työillensä järjen kieltä. » Kylläpä sitten käskis, jos tässä vaan lakkaamatta muuria haudottaisi. Hei, hei! eihän ollakkaan, luulen minä, Vantaan rautapruukissa tuolla. Te hälläkät,

tietäkäätt että puu on kallista kalua; ja sanokaapas mitä sitten poltetaan, koska metsä loppuu. Variksenvarpujako? Niin, niin tässä kyllä on käypä, ellei kukin ajoissa eteensä katso. Sillä vähempikin täällä piisaa tälle syntiselle ruumishaaskalle, piisaa mar' joutilaille lapsivekamillekin. Menkäätt vällyjen alle, siellä on lämmintä kylliksi.

Aleksis Kivi, Seitsemän veljestä (14. luku)

Mutta tulelta nostettiin pata, tehtiin tuohisista haloista oivallinen pystyvalkia, ja sen loimoittavassa valossa alkoi nyt juhlallinen veisauk. Silloin kohta vaikeni lasten metelöitsekä liuta, vaikenivat myös veljekset juttelemasta pöydän ääressä, koska Simeoni alkoi ihanan virren ja naiset, kirjat helmoilla, yhtyivät kaikki yhteen ääninensä. Kauniisti palavan pystyvalkian huminassa kaikui laulu, ja kauniimpana kaikkein ääntä heloitti aina muiden joukossa kainon Annan puhdas ja lempeä ääni. - Mutta koska lakattiin viimein laulamasta, astuivat he ehtoollispöytään, ja siitä kallistuivat vihdoinkin laattien oljille öiseen lepoon. Mutta varhain heräsivät he seuraavana aamuna, heräsivät lähteäkensä loistoisaan kirkkoon, joka tuhansista palavista kynttilöistä kimmelsi kuin taivas tähdessä. Sieltä, koska päivä oli täydeksi valjennut, he palasivat kilvan kiitäen taas, ja viettivät entisessä Jukolassa iloisen joulupäivän.

Aleksis Kivi, Seitsemän veljestä (14. luku)